Za tohoto stavu věci nemohl nejvyšší správní soud jinak než postupovati podle § 6 svého zákona a zrušiti naříkané rozhodnutí, pokud se vyslovuje o pensijní povinnosti strojvůdců, pro vady řízení.

Nález nejv. správ. soudu o pojistné povinnosti **vzorkářů (modelářů)** v továrně na stroje ze dne 27. března 1924, č. 21139/23:

Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro vady řízení.

Důvody: Naříkaným rozhodnutím bylo ve sporu stěžující si firmy Českomoravská-Kolben, akciová společnost, dříve První Českomoravská továrna na stroje v Praze o pensijní povinnost pojistnou vzorkářů Jindřicha Bahenského a společníků vysloveno, že podléhají povinnosti pensijního pojištění.

Dále vyslovilo ministerstvo z moci úřední na základě § 78 pensijního zákona, že vzorkáři Josef Svoboda a František Šimek, ohledně nichž vešlo rozhodnutí I. instance již ve formální právní moc, podléhají z týchž důvodů, jako ostatní uvedení vzorkáři pojistné povinnosti, a to ode dne doručení naříkaného rozhodnutí počínaje.

O stížnosti, podané do tohoto rozhodnutí, uvažoval nejvyšší správní soud takto:

Pokud jde o pojišťovací povinnost vzorkářů Josefa Svobody a Františka Šimka, vznáší stížnost námitku věci rozsouzené uvádějíc, že rozhodnutí zemské správy politické v Praze ze dne 28. prosince 1920, jímž vysloveno, že vzorkáři pojistné povinnosti nepodléhají, vešlo, nebyvši, pokud jmenovaných se týkalo, vzato v odpor, ohledně nich v moc práva.

Námitku tu neshledal nejvyšší správní soud důvodnou.

Pensijní pojištění je pojištěním nuceným. Normy, pojištění to upravující, náležejí ke kogentním normám práva veřejného, jichž provádění nařízeno je v zájmu veřejném. Ohledně takových norem nemůže vůbec býti řeči o právní moci rozhodnutí v tom smyslu, že by rozhodnutí vadná, těmto normám odporující, nesměla býti měněna a nezákonný stav musel býti zachován. Jsouť úřady povinny takové normy prováděti v zájmu veřejném a nelze ani nadřízenému úřadu upříti právo, aby, zjistí-li, že rozhodnutím nižší instance založen byl právní stav, zákonu odporující, zjednal nápravu. Proto nelze zásadně shledati v naříkaném rozhodnutí nezákonnosti, když přes to, že rozhodnutí zemské správy politické ohledně pojistné povinnosti Josefa Svobody a Františka Šimka nebylo v pořadí instancí vzato v odpor, je změnil a takto odstranil stav, který dle názoru žalovaného úřadu zákonu odporoval.

Naříkané rozhodnutí vyslovilo, že vzorkáři tam uvedení, jsou povinni pensijním pojištěním, poněvadž činnost jejich není činností podřízeného významu, nýbrž činností převážně duševní. Opřel tedy žalovaný úřad své rozhodnutí o ustanovení § 1, odst. 2. 1 lit. a) zákona ze dne 5. února 1920, č. 89 Sb. z. a n.

Stížnost tuto převážně duševní činnost vzorkářů popírá a tvrdí, že jsou dělníky, kteří dle § 1, odst. 1. cit. zák. pojištěním povinni nejsou.

Žalovaný úřad považuje činnost vzorkářů proto za činnost převážně duševní, poněvadž tito vyrábějí modely dle výkresů, zhotovených obyčejně v jiném měřítku, než v jakém model má býti vyroben, poněvadž výkres ten nemá pravidelně technických údajů, jichž ku zhotovení modelu je potřebí a poněvadž musejí při zhotovování modelů míti zřetel i k materiálu, z něhož budou vzorky odlity, a proto musejí vzorek zhotoviti dle smršťovacích měr.

Žalovaný úřad opírá ono své skutkové zjištění o výsledek komisionelního šetření, jež konáno bylo v továrně stěžovatelčině dne 24. června 1921. Dle protokolu toho bylo prvním předmětem zjištění způsobu činnosti vzorkářů.

Jelikož však zástupci firmy, ač se zúčastnili komisionelního řízení, odepřeli podepsati protokol, o něm sepsaný, a podali protivyjádření, potírající okolnosti v něm zjištěné, žalovaný úřad však k vývodům jeho při vydání naříkaného rozhodnutí nepřihlížel, musel nejvyšší správní soud rozhodnutí to podle § 6 zákona o správním soudě zrušiti pro vadné řízení.

Další podstatnou vadu shledává nejvyšší správní soud v tom, že žalovaný úřad považuje činnost všech zaměstnanců, o které jde, za úplně stejnou, ač strana již v administrativním řízení to popřela a uvedla, že činnost jejich se liší.

Nález nejv. správního soudu ze dne 5./3. 1924, č. 3895/24:

Prohlížeče skla ve sklářském průmyslu, zaměstnané přijímáním a zkoušením jakosti hotových výrobků a vedoucí příslušné záznamy, nelze pokládati za pens. pojištěním povinné z toho důvodu, že jejich práce, předpokládající zvláštní odborné znalosti, nejsou podřízené ve smyslu ustanovení § 1, odst. 1. pens. zák. Neboť zákon nezprošťuje pojistné povinnosti jen zaměstnance, vykonávající práce podřízené, nýbrž i dělníky, kteří konají sice práce kvalifikované, avšak nikoliv převážně duševní, nebo jichž činnost nezáleží v pravidelném dozoru k pracím jiných.

Nález nejv. správního soudu ze dne 31./3. 1924, č. 1099/24:

Zaměstnanec ve sklářském průmyslu, jenž kvalitativní kontrolou vyrobeného zboží resp. zjišťováním jeho vad provádí dozor na práci, výkonnost a způsobilost sklářských dělníků, kteří mu výrobky svoje odvádějí, a vede o výsledku kontroly písemné záznamy, jest pokládán naříkaným rozhodnutím za osobu, jež k pracím jiných osob pravidelně dozírá. Jelikož stížnost toto nepopírá, nýbrž zabývá se jedině otázkou, lze-li jeho činnost považovati za převážně duševní, tedy brojí proti něčemu, co v naříkaném rozhodnutí vůbec nebylo vysloveno, byla stížnost zamítnuta jako bezdůvodná. Slyšení znalců zákon nepředpisuje; k hodnocení zjištěných výkonů zaměstnaných jest povolán úřad sám.

Nález nejv. správního soudu ze dne 3. dubna 1924, č. 5424/24:

Zaměstnanec textilního závodu, jenž obsluhuje vzorkový stav a zhotovuje za pomoci předloh, dodaných mu dessinatérem, vzorky, podle nichž teprve tovární zboží se vyrábí — tedy není činným jako samostatný vzorkář (dessinatér) — nepodléhá pens. pojištění.

Pojištění nemocenské.

(Sděluje dr. Jindřich Tučný.)

Zánik příslušnosti k okresní pokladně nemocenské. Účinnost ohlášeného vystoupení. Ustanovení § 13, č. 1, odst. 3. n. z., že pojištěnci z okresní pokladny nemocenské vystoupiti mohou jen, když prokáží, že jsou pojištěni proti nemoci u některé jiné pokladny v § 11 uvedené, lze rozuměti »jen tak, že jest prokázati, že v době, kdy pojištěnec vystoupí, t. j. kdy ohlášené vystoupení se stává účinným a kdy pomíjí příslušnost k okresní pokladně nemocenské, nastává bez přerušení poměr pojistný